

Проект „Фантастично читалище“

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Наука и техника за младежта“

1960 г.

София, 2014

Библиография

[На дъното на океана](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Жюл Верн. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 5 от 1960 г.

[Океанът в пламъци](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Раду Нор. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 7 от 1960 г.

[Човекът прониква в Космоса](#)

Научно-фантастична комедия в едно действие. Автор Димитър Янакиев. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 8 от 1960 г.

[Тайната на електронния хомонкулус](#)

Фантастичен разказ. Автор Васил Райков. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 9 от 1960 г.

[Избавление](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Евгени Иванов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 10 от 1960 г.

[Апаратът на истината](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Ив. Остриков. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 12 от 1960 г.

На дъното на океана

Научно-фантастичен разказ

Жюл Верн

След като слязохме благополучно по стълбата, ние влязохме в огромна зала, осветена от ослепителни електрически лампи. Дълбоката тишина, която цареше тук, се нарушаваше само от шума на стъпките ни.

– Къде съм аз? Как попаднах тука? Кой е тайнственият човек, който ме придружава? – питах се аз.

Отговор нямах.

Продължителната нощна разходка, желязната врата, която с шум се затвори зад нас, стълбата слизаща, както ми се струваше, чак в недрата на земята – ето всичко, което можах да си спомня. Впрочем аз нямах и време да размишлявам.

– Вярвам, вие искате да узнаете кой съм аз? – започна моят спътник. – Ваш най-покорен слуга, полковник Пирс... Къде се намирате? – В Америка, в Бостон, в станцията.

– В станцията?

– Да, в станцията.

И за да ми обясни каква е работата полковникът ми показва два дълги железни цилиндри, около метър и половина в диаметър, които лежаха на пода на няколко крачки от нас.

Погледнах тези цилиндри, които надясно влизаха в стената, а от ляво завършваха с гигантски металически щитове, от които се

издигаше нагоре и изчезваше в тавана цяла гора от тръби и изведнъж разбрах всичко.

Неотдавна аз бях чел в един американски вестник статия, в която се описваше необикновеният проект за съединяване на Европа с Новия свят, с помощта на гигантски подводни тръби. Автор на този проект беше полковник Пирс, който в този момент стоеше пред мен.

Започнах да си спомням съдържанието на статията. В нея се съобщаваха много подробности за този грандиозен строеж. Необходими бяха около 1,600,000 кубически метра желязо, т. е. 13 милиона тона. За превозването на тази маса бяха нужни около 200 парахода по 2000 тона вместимост, при което всеки от тях трябваше да направи по 33 рейса. Параходите от тази флотилия трябваше да докарват своя товар до два грамадни главни парахода, към които се прикрепяха краищата на тръбите. Тръбите трябваше да се състоят от отделни парчета, всяко дълго по три метра, завинтени едно в друго, скрепени с тройна желязна броня и покрити с изолация от гутаперча. По тези тръби предвиждаха да пуцат вагонна върволица, която да се движи под силното налягане на въздуха с огромна бързина. По подобен начин в Париж изпращат документи с помощта на пневматична поща.

Статията завършваше със сравнение между новият начин на движение и железопътният транспорт. Авторът изчисляваше печалбите от грандиозните съоръжения и възхваляваше преимуществата на новата система пред старата: отсъствие на въздействащия върху нашите нерви трясък, благодарение шлифованата вътрешност на стоманените тръби, еднаква

температура в тунела, която може да се регулира от въздушната тяга и баснословно евтино пътуване.

По неговите думи, благодарение бързината на движението и шлифовката на вътрешните повърхности на тръбите, триенето ще бъде съвършено незначително, нещо което ще осигури здравина и вечност на проектирания пневматичен път.

Съдържанието на статията си спомних с всички подробности. И ето сега мечтите бяха превърнати в действителност. Тези два цилиндъра, които започваха от моите крака, вървят през Атлантическия океан чак до бреговете на Англия. Въпреки, че това бе очевидна истина, още не можех да повярвам. Че тръбите са прокарани – това ми се струваше възможно, но че хора ще пътуват по тях – с това никога не можех да се съглася.

– Но възможно ли е да се създаде въздушна тяга, достатъчно силна, за толкова огромно разстояние? – високо изказах своето съмнение.

– Разбира се, и даже твърде леко – каза полковникът. – Необходимото количество въздух се вдухва от огромни мехове, които имат формата на високи пещи. Те изхвърлят въздуха със страшна сила. Гонени от този вихър нашите вагони се движат със скорост 1300 км в час, т. е. със скоростта на оръдеен снаряд. Пътническият влак преминава разстоянието от 4000 км между Бостон и Ливерпул за някакви 2 часа и 14 минути.

– С 1800 километра в час? – възкликнах аз.

– Да, и нито километър по-малко. И знаете ли колко са чудни последствията от тази бързина? Часовниците в Ливерпул показват 4 часа и 40 минути повече отколкото у нас в Бостон, и

пътешественикът, който излезе от Бостон в 9 часа сутринта пристига в Англия същия ден в 3 часа и 54 минути след обяд. В обратното направление нашите влакове преварват слънцето с 900 и повече километра в час, така че като напусне Ливерпул на обяд пътникът пристига в Америка в 9.30 часа сутринта, т. е. по-рано отколкото е излязъл от Ливерпул! Не е ли истина. Това във висша степен е забавно! Мен ми се струва, че да се движим по-бързо е просто невъзможно.

Аз не знаех какво да мисля за всичко което ми разказвах. Да нямам работа с луд? Мога ли да повярвам на тези чудеса, когато в моята глава непрекъснато възникнаха все нови и нови възражения?

– Е добре, нека да бъде така, – казах накрая аз – допускам, че пътешествениците ще тръгнат по вашите тръби и че вие ще успеете да достигнете нечуваната бързина, за която говорехте. Но по какъв начин ще спрете вашият влак? Спирачките ще се разбият на прах!

– Нищо подобно! – отговори полковникът. – Между двете тръби, една от които служи за пътуване в едно направление, а другата в противоположното и в която вследствие на това въздушната тяга върви в обратно направление, има връзка при изхода на всеки бряг. Когато влакът приближи брега електрическата искра ни изпреварва и лети към Англия, за да намалят там тягата, благодарение на която влакът лети напред. Сега влакът се движи по инерция докато насрещен вихър окончателно не го спре. Впрочем защо са всички тези обяснения. Не е ли по-добре да се убедите сам?

И без да чака моят отговор полковник Пирс натисна медната дръжка, която блестеше на една от тръбите. Стената веднага се отвори и аз видях редица двуместни скамейки.

– Ето вагон – каза полковникът. – Влизайте по-скоро!

Аз влязох. Стената веднага се затвори.

При светлината на лампата, която блестеше над нас, аз с любопитство се огледах. Нищо необикновено! Дълъг цилиндър, добре обзаведен с 50 кресла, поставени по двойки в 25 реда, клапани от двете страни на вагона, служещи за регулиране на въздуха – задният за пропускане на чист, а предният за изпусчане на замърсен въздух – ето всичко.

След като няколко минути разглеждах вагона започнах да губя търпение.

– Защо не тръгваме?

– Как да не тръгваме?! Ние вече пътуваме! – възкликна полковникът.

– Пътуваме! Без да се движим! Нима това е възможно?

Аз с напрежение се послушах, но не чувах никакъв шум, който да ни покаже, че вагоните се движат. Ако ние действително сме потеглили и ако полковникът не се шегуваше за скоростта 1800 км в час, то сега се намирахме далече от сушата, под вълните на океана. Над нашите тръби спокойно се блъскат вълните и може би в тази минута китове, взели нашият дълъг, железен затвор за гигантска змия, го удрят със своите могъщи опашки.

Аз не чувах нищо друго освен тих, приглушен тътнеж и потънал в безгранично учудване, не вярвайки в действителността на това, което ставаше, седях и мълчах. А времето летеше. Премина около

час. Изведнъж усещането на хлад по челото ме пробуди от вцепенението, в което постепенно бях потънал. Аз вдигнах ръка към лицето си: то беше мокро...

Мокро! Защо? Дали не се е счупил нашият тунел под налягането на водата, под ужасното налягане, което се увеличава с една атмосфера на всеки 10 метра дълбочина? Дали не ни поглъща океана? Аз бях парализиран от ужас. От отчаяние исках да извикам за помощ! Извиках... и... се видях в собствената си градина под силен дъжд, едрите капки на който бяха прекъснали моят сън.

Чисто и просто аз бях заспал като четях статията посветена на фантастичния проект на полковник Пирс. И в съня си бях видял този проект осъществен.

Океанът в пламъци

Научно-фантастичен разказ

Раду Нор

Вестта се разнесе толкова бързо, че за по-малко от час обиколи земята.

Съобщенията бяха кратки, те не даваха подробности, от които да проличат размерите на катастрофата: „На 27 февруари, в 23 часа и 45 минути в Тихи океан, до Марианските острови, върху площ от няколкостотин квадратни километра, се е появило голямо вълнение и гигантски водни маси; са се издигнали към небето. За няколко минути, колкото е продължило необикновеното явление, са потънали всички кораби намиращи се в съответната зона.“

Интересно защо буржоазните вестници и радиостанции не дадоха гласност на радиограмата, изпратена, малко по-късно от японската морска служба, до всички пристанища и кораби в Тихи океан: „Водите в падината Бенин са силно радиоактивни. Грози ви опасност!“, „Не плувайте във водите между Япония и Марианските острови! Грози ви опасност!“.

На втория ден започнаха да пристигат нови вести. Един търговски кораб под порториканско знаме на име „Силвър стар“ е изчезнал с целия си екипаж. Също така е потънал и японският океанографски кораб „Тана-мару“. Бяха останали само трима свидетели: двама моряци и Номо-сан, сестра на известен биолог, ръководител на научната експедиция върху „Тана-мару“. Спасяването на тримата е станало при много странни

обстоятелства. В момента на катастрофата целият екипаж е скочил от борда, без да държи сметка за високата температура на водата. Само момичето и двамата моряци, които не са знаели да плуват, са останали на палубата. Тогава се е появил хеликоптер с двама души – Лийч и Портър, които отнасят от потъващия кораб тримата корабкрушенци.

* * *

Това се случи няколко месеца преди катастрофата. Фреди Лийч бе хидролог на японския океанографски кораб „Тана-мару“.

Мракът настъпи внезапно. Номо-сан стоеше облегната върху перилата. Тя беше дребна красива японка, с лице като праскова и с черни, бадемиви очи. Тя напомняше на Фреди за малките статуетки от севърски порцелан, които той бе видял в някакъв музей. Но въпреки очарователната си външност, Номо-сан не беше много забавна. Със своите вечни занимания с химически анализи, с Гайгер-Мюлеровите уреди, с радиациите, тя не беше по вкуса на Фреди. Фреди Лийч беше в затруднено положение: той се умори да я обсипва с любезности, но напразно. Номо-сан се правеше, че не ги чува, не ги разбира и само променяше израза на лицето си с лекотата и непринудеността на дипломат.

Въпреки всичко Фреди Лийч не се предаде. Винаги, когато я виждаше сама, той подготвяше ново нападение. Подобно нещо се случи и сега. Той скочи от шезлонга с бързината на баскетболист и се поклони:

– Добър вечер, Номо-сан!

– О, мистър Лийч, тук ли сте? Сигурно и Вие сте излезли да поздравите безбрежната красота на тази нощ... Не Ви ли се струва, че небето е от кадифе?

– Разбира се, Номо-сан, кадифето би било най-доброто облекло за Вас.

– Кажете, мистър Лийч – запита безразлично Номо-сан, – какви резултати Ви дадоха последните изследвания? До каква дълбочина се простира студеното течение? Утре сутринта съм намислила да взема няколко проби от водата и изчисля радиоактивността...

– Радиоактивността ли? Но, мила Номо-сан, мислите ли, че сега е време да се говори за радиоактивност?

– Зная, че Ви отегчават нашите постоянни занимания върху радиацията. Но разберете, господин Лийч, Япония е страната на Хиросима, страната, в която и днес още умират хора засегнати от безпощадната атомна епидемия. Аз Ви показах в Нагазаки рибари с отровена кръв от излъчванията и Вие обърнахте главата си. Ние японците не можем и не бива да отвърщаме очи. Минаха много години от Хиросима, но моретата около нашите острови са все още радиоактивни. Опитите с атомни бомби продължават да тровят въздуха и водите на Япония. За нас изследванията, които имат за цел отстраняването на радиоактивността, са въпрос свързан с нашето собствено съществуване.

Номо-сан се разгорещи и очите ѝ заблестяха... Фреди гледаше надолу и се чувствуваше неудобно.

След това тя започна да разказва как наблюденията от последните години са доказали, че радиоактивните вещества, които заразяват водата, могат да бъдат погълнати и задържани от голямо

количество фито и зоопланктони. Преди няколко години, океанографите от кораба „Суакопу-мару“ намерили около атола Бикини, където се правеха опитите с атомна бомба, живи същества хиляди пъти по-радиоактивни отколкото водата, в която живеели.

– Както знаете, господин Лийч – завърши разказа си Номосан, – аз се занимавам с едноклетъчния вид *Afanocapsa Roodeksi*. Днес завърших нова серия от опити, 84-тата по ред, и идвам до заключението, че *Afanocapsa* има по-голяма абсорбираща способност на радиоактивност, отколкото чехълчетата. След като поглъща излъчванията този планктон умира и пада на дъното, където не може да причини никакво зло. Накратко искам да опитам обеззаразяване в широк мащаб в заразените от радиоактивни вещества води. Какво е мнението Ви, господин Лийч?

...Той стоеше замислен, когато от носа на кораба се чу викът на един моряк:

– Спрете машините! Корабокрушенец при носа!

Непознатият бе издигнат на борда на „Тана-мару“. Няколко часа се мъчеха да възвърнат живота му. Накрая той възстанови за кратко време мисълта си и можа да отговори на въпросите на капитана. Почина в четири часа сутринта, без мъки, с щастлив израз на обезобразеното си лице. Неговите изявления бяха отбелязани и потвърдени от подписите на трима свидетели: „Казвам се Хари Тейлър и съм роден в Детройт. Безработен съм. Работех всичко, за да не умра от глад. Бях нает на търговския кораб „Силвър стар“, без да ми бъде казано какво ще върша. Всичко върху този кораб беше тайнствено. Не се знаеше какъв товар пренася и коя е целта на пътуването. Две седмици стояхме

без да вършим нещо; като всяка събота ни се плащаше по 20 долара. Една нощ ни разбудиха. В пристанището беше пристигнала цяла колона от камиони. От тях натоварихме няколкостотин метални сандъци. Крановете не бяха употребени и всичко се извърши при пълна тишина. Когато навлязохме навътре в морето една нощ ни беше наредено да извадим всички сандъци от трюма, за да ги хвърлим зад борда. Не можах да сдържа любопитството си. Тайната на сандъците ме привличаше с неудържима сила. Намерих някакво длето и слязох в трюма. Току-що нанесох първите удари и бях изненадан от появата на човек от екипажа. Той вместо да ми забрани извика ужасен и избяга. След няколко минути някой ми извика отгоре, като ми заповяда да изляза веднага на палубата. Подчиних се. Нахвърлиха се върху мен. Удряха ме с всичко що имаха под ръка, събориха ме на земята и започнаха да ме тъпчат с крака. Не зная колко е продължило изтезанието... Бях загубил съзнание. Когато дойдох на себе си, стоях на същото място, цялото ми лице беше в кръв, а тялото ми – истинска рана. Полудявах от болка и от страх, че може отново да ме изтезават, изпълзях към левия борт, отвързах един спасителен пояс и скочих. Не зная колко часа или дни са ме носили вълните докато вие ме уловихте. Това е всичко.“

Фреди Лийч стана неузнаваем. Напуснаха го спокойствието и самоувереността. Мислеше непрекъснато за нещастния Тейлър и неговите преживявания. Мъчеше се по някакъв начин да си обясни какво съдързаха сандъците: защо бяха пренасяни тайно и хвърляни в морето? Защо Хари Тейлър плати с живота си за едно невинно любопитство?

Една сутрин, когато корабът се намираше на няколко километра от Кагошима, един моряк загрижено събщи на капитана, че липсва малката моторна лодка. Малко по-късно се разкри, че е изчезнал и хидрологът Фреди Лийч.

* * *

За Фреди Лийч беше доста лесно да бъде нает на „Силвър стар“ – корабът с мистериозния товар, на който убиха любопитния моряк. В отредената му кабина Лийч живееше с Роб Портър. Последният беше на около четиридесет години, слаб, със съвсем руса коса и винаги влажни очи. Той е бил летец, но заради пианство му отнели правото да лети. Започнал бързо да пропада и с главоломна бързина достигнал сегашното си мизерно съществуване.

Това беше третото пътуване на „Силвър стар“. Храната беше задоволителна, работата малко, а парите достатъчни за пиене. С едно шише уиски, Фреди спечели бързо приятелството на Портър.

– Ако си умен човек – му каза веднъж Портър когато седяха на чашка, – няма да съжالياваш, че си дошъл с нас. Само едно да знаеш – не си пъхай носът там където не ти е работа! Ха, наздраве! На борда имаше един... Тейлър, мисля се казваше, бог да го прости...

Роб Портър изведнъж млъкна и се огледа изплашено наоколо. Фреди не настоява повече и го остави на мира.

Работите тръгнаха точно така както бе разказал Тейлър. Дойде редът на товаренето на сандъците, а след това вдигнаха котва. Работата на борда бе твърде лека. Фреди по цял ден се въртеше около моряците, наострил уши, да улови някакви нови подробности, но всичко бе напразно. Една нощ след като бе дежурен, вместо да

се върне в каютата и си легне, той остана на палубата. Беше топло и кръглите прозорчета на капитанската каюта бяха отворени. Отвътре излитаха гласове. Капитан Фортунато разговаряше с помощника си и с притежателя на кораба Хибарес. Разговорът беше неспокоен.

– Трябва да сменим маршрута, господин Хибарес – каза капитанът. – Ще ни вземат на очи и вярвам, че това не ще допадне и на Вас.

– Разбира се, че не ще ми допадне, Фортунато. Но друго няма какво да сторим. И аз имам задължения и нареждания, които трябва да изпълня. В договора ни пише: „Сандъците да се изхвърлят в падината Бонин“. Така, че не искам да имам неприятности... Имам и без това достатъчно на главата! Само аз си знам как си изпатих заради оня, които се опита да шпионира. Заповядаха ми да присъствувам занапред при всички пренасяния и непрекъснато да наблюдавам екипажа. И това само затова, защото ти не можеш да си подбереш хората, Фортунато.

Помощник-капитанът Морис скочи от стола, приближи се до Хибарес и завика:

– Капитанът има сериозни причини! Дебне ни смъртна опасност!

– Ето на, сега пък започвате с опасността. Толкова пъти съм ви казвал: сандъците не позволяват излъчванията да се разпространят. А падината Бенин има над 9 хиляди метра дълбочина.

– Но има нещо, което Вие не знаете, господин Хибарес – прекъсна го Морис. – Този район се слави с подводните си течения. Сандъците ще бъдат смачкани, а остатъците разнесени. Всичко ще

се зарази! Всичко! Докато излезем от района, лъчите ще навлизат в телата ни, в кръвта ни. Това е бавна, но страшна смърт, също като проказата...

Фреди чу всичко дума по дума. Той почувствува празнота в стомаха и като че някаква мъгла падна пред него. Хвана се с ръце за металните перила, готов да падне. Вдигна се шум, който накара гласовете в кабината да утихнат. Капитан Фортунато скочи и извика:

– Кой е там?

С няколко крачки Фреди Лийч достигна до стълбата и слезе в каютата си. Не забеляза обаче, че кърпата му се закачи на една кука около вратата и се развяваше от вятъра като флагче.

Роб Портър седеше на края на леглото и си тананикаше една моряшка мелодия, когато Лийч нахлу като буря в каютата.

– Роб, чуй ме, открий! Знаеш ли какво пренася „Силвър стар“? Радиоактивни остатъци!

Портър се прозина широко и отегчено попита:

– Е, и какво?

– Портър! Роб! Идиот ли си или се правиш на такъв! Ами, че това е най-мръсната работа на света! Чуй да ти кажа! В атомните централи след различните процеси остават остатъци, които не могат да се използват. Но те са силно радиоактивни, носят смърт където и да се намират.

– Тогава много добре правят, че ги хвърлят във водата.

– Глупости, Портър... Обикновено остатъците се поставят в дълбоки, бетонирани складове, които след това се завиждат. Както се вижда на собствениците на атомните централи този начин не им

допада... Твърде е скъп. И те намерили разрешението като заразяват водите на океана.

– Е, и после?...

Пробуден от своето безразличие, Портър слушаше сега с внимание думите на Лийч.

– През този район има много подводни течения. Първо, сандъците могат да бъдат разбити. Водите ще се заразят и след това... Не, не можеш да си представиш това! Населението на всички острови, включително и това на Япония, милиони хора ще бъдат поставени в смъртна опасност! Портър, трябва да направим нещо! Да им попречим!

– Да им попречим, ли?! Глупак... до как?

– Да посочим на света това що знаем.

– Добре, но потопените досега сандъци? Те са под нас, а с тях и опасността! Това не може да се избегне!

– Вярно, Портър, но аз познавам хора, които могат да прочистят заразените води. – Фреди Лийч мислеше за биоложката Номо-сан от японския океанографски параход „Тана-мару“. – Той сега е някъде наблизко. Ти си летец, нали Портър? На борда има хеликоптер. Какво ще стане ако през нощта...

Фреди млъкна, тъй като вратата внезапно се отвори и влезе помощник капитанът с неговата синя кърпа в ръце.

– Твоя ли е? – погледът му се заби в очите на Фреди. Той не го свали докато Фреди не кимна с глава.

Тогава Морис направи крачка напред, извади пистолета си, зареди го и извика:

– При капитана, ходом марш!

Фортуно го чакаше. Хибарес, пребледнял, хвърляше към капитана убийствени погледи.

– Друг шпионин – изсумтя той. – Ще ми платиш за това, Фортуно!

Капитанът стана бавно и се приближи до Лийч. Сви юмрук и го стовари право в лицето му. Лийч се олюля, но запази равновесие и с прав удар прилепи капитанът до стената.

Обаче Морис, който се намираше зад Лийч, го удари по главата с дръжката на пистолета. Фреди почувствува остра болка. Разпери ръце настрана, като че ли търсеше опора, колената му се подгнаха и той падна на пода. За да се успокои Фортуно го ритна няколко пъти, след което нареди на Морис да го изнесе от каютата.

* * *

Когато Фреди дойде на себе си, наоколо цареше пълен мрак. Над него блестяха звездите също като в оная нощ на „Тана-мару“, когато Номо-сан...

Появилият се шум го накара да дигне глава. Нечия сянка се наведе над нето и му зашепна:

– Лийч, аз съм, Портър! Добре ли си? Наредиха Уилкинс да те пази, но аз го почерпих с уиски и той заспа. Ето го, лежи там и хърка. Нямаме време за губене. Всичко съм приготвил. В резервоара на хеликоптера има достатъчно гориво. Хвани се за мен... така... а сега, хайде!

Лийч се опита да стане, но застана от болка. Роб го взе под ръка и го завлече до хеликоптера. Водоравното витло с грохот се завъртя.

Дежурните моряци не се намесиха, тъй като на борда на „Силвър стар“ никой не се пъхаше в работи, които не го засягат. Докато капитанът и Хибарес разберат какво става и излязат на палубата, хеликоптерът, подобно на гигантска оса, се намираще на сто метра над кораба. Изстрелите на пистолета подир двамата бегълци не достигнаха целта и скоро хеликоптерът изчезна в нощта.

Не бяха изтекли и пет минути от излитането и морето започна да бучи, да клокочи във водовъртежи. Далечен шум долиташе от дълбочините силно нарастваше и се превръщаше накрая в топовен гърмеж. Морето приличаше на потоци лава и горещи въздушни маси се издигнаха до височината, на която летяха. Тук-там подводните експлозии вдигаха във въздуха водни маси, високи няколко десетки метра, които падаха обратно под формата на топъл дъжд. Бели пари се разстлаха като воал върху цялото пространство на океана, който изглеждаше като покрит с памук. Лийч се чувствуваше по-добре и гледаше през кабината неясните очертания на горящите вълни. В далечината видя светлините на кораба „Силвър стар“, със обърнат нагоре корпус. Една по една неговите светлини изгаснаха погълнати от вълните. Остана само една бяла светлина като самотна звезда, но и тя също се загуби. „Силвър стар“ потегли към онова пътуване откъдето няма връщане.

След като летяха няколко минути, Роб забеляза светлинните сигнали на един друг кораб, който също потъваше. Хеликоптерът се принуди бързо, направи кръг около претърпелият корабокрушение кораб и Роб запали прожектора. На неговата светлина те видяха безнадеждното положение на хвърлилите се в горящите вълни. Но на командния мостик, който все още се издигаше на няколко метра над водата, махаха с ръце три силуета.

Хеликоптерът започна да се снишава все по-надолу. Портър и Лийч чувствуваха през стените на кабината горещината на вълните. Фреди позна кораба. Това беше „Тана-мару“. „Тана-мару“ с професор Окава и с... Номо-сан.

Фреди направи знак на Роб да слезе още надолу. Хеликоптерът сега се намиреше на не повече от десет метра над кораба.

Въпреки болките си, Лийч стана и хвърли спасителната въжена стълба. Някой отдолу я хвана и започна да се изкачва, след него втори и накрая трети. През белите пари Фреди не можеше да ги разпознае. Хеликоптерът отскочи нагоре и като взе височина се изтръгна от прегръдките на смъртта... Телата на тримата висяха между черното небе и неспокойните води. Те се изкачваха бавно и тежко. Фреди Лийч се наклони и видя лицето на първия от спасените. Това беше Номо-сан! Той разтвори ръце, прегърна я и я прибра в кабината. След това целуна горещите бузи на момичето, което не можа да го познае.

След шест месеца в лабораторията на океанографския кораб „Окава-мару“, Фреди Лийч и младата му жена Номо-сан стояха наведени над Гайгер-Мюлеровия индикатор. Проверяваха последната проба от водата, взета на хиляди метра дълбочина. Те напрегнато се взираха в стрелката на индикатора, която бавно се движеше по циферблата...

* * *

– Почти чиста, – каза Фреди с искрящи очи. – Водата повече не е опасна.

– И аз се надявам, че повече никога няма да бъде! – отвърна Номо. Погледът на Лийч обгърна хоризонта.

Човекът прониква в Космоса

Научно-фантастична комедия в едно действие

Димитър Янакиев

Тази фантастична комедия ще даде възможност на комсомолските дружества, които подготвят вечери посветени на науката и техниката да обогатят своята програма. В една интересна форма се проследява развитието на знанията на хората за Земята и Вселената, вижда се изумителният прогрес постигнат през последните десетилетия, надниква се в бъдещето. Ние вярваме, че на вечерите на науката и техниката фантастичната комедия ще се посрещне с интерес.

Действащи лица:

Професор, който чете лекция

Барон от седемнадесетото столетие

Лекар

Пред спуснатата завеса е катедрата, от която професорът ще прочете лекцията си.

Професорът – (поправя очилата си и се обръща към публиката) Уважаеми другарки и другари! Както знаете, аз ще ви прочета лекция на тема „Човекът прониква в Космоса“. Аз съм професор, специалист по ракетите и междупланетните пътешествия. Пътувал съм из цялата Слънчева система! Познавам Луната, Марс, Венера... Юпитер... Преди да започна лекцията искам да

предупредя, че материалът не е много лесен и трябва да внимавате, за да го разберете. И така, започваме: (изважда от чантата си своята лекция и разтваря първата страница) Векове наред хората гледали Луната, гледали нощем небесните светила и мечтаели да напуснат земното кълбо и полетят към тях. Луната ги привличала най-много. Те, така да се каже, чакали с нетърпение денят, в които ще стъпят на това небесно светило, възпято от толкова поети...

(Зад завесата силен смях. Влиза Баронът)

Професорът – Защо прекъсвате лекцията ми?

Баронът – Нима това е лекция! (взрив от смях)

Професорът – Да! И няма защо да се смеете!

Баронът – (нов взрив от смях) Как? Ще се намери ли един съвременен човек – човек на седемнадесетото столетие, който ще ви слуша без да се скъса от смях?

Професорът – (изненадан) Вие, извинете, сериозно ли говорите, че сте от седемнадесетото столетие.

Баронът – Разбира се!

Професорът – Аз мислех, че сте преоблечен актьор?

Баронът – (хваща се за шпагата) Аз, един барон дьо Боасон, актьор? Вземете веднага думите си назад, или...

Професорът – (отстъпва) Моля ви се! Моля ви се! Щом трябва – вземам ги! Само някак ми е необяснимо...

Баронът – И на мене от няколко часа, знаете, много неща ми са необясними... Събудих се в някаква чудновата зала, едва избягах от там и попаднах тука. Скрих се зад завесата и без да искам чух какво говорите. Не се сдържах да не изляза и ви опровергая!

Професорът – Да, да... Но аз имах предвид първите умове на вашето време. Например Сирано дьо Бержерак, който в 1668 година пише книга за пътешествие до Луната.

Баронът – Той беше побъркан!

Професорът – Моля ви се!

Баронът – Слушайте какво ви казвам! Нима можете да приемете на сериозно неговите измишльотини?

Професорът – В книгата има много наивност, но все пак, исторически погледнато, тя показва, че мечтата за полет до Луната има далечни корени.

Баронът – (хваща се за шпагата) Мечтата за полет до Луната? Това са глупости!!

Професорът – (уплашено) Да... за вашето време да... но днес... разбирате ли... днес...

Баронът – (с удар затваря шпагата) Не искам да налагам мнението си със сила... Но аз господине отдавна се занимавам с астрономия и не мога да позволя да заблуждавате толкова хора!

Професорът – Аз ги заблуждавам?

Баронът – Да! Вие например преди малко пред мен споменахте, че хората мечтаели да напуснат земното кълбо. Тук трябваше да поясните, че още се спори дали Земята е кълбо или не е кълбо!

Професорът – Това е установен факт!

Баронът – Хайде де! Но помислете си: тогава от другата страна хората ще трябва да ходят с главата надолу! Там дъждът ще трябва да пада отдолу нагоре и дърветата да растат обратно! Нима е възможно?

Професорът – А каква е Земята според вас?

Баронът – Според мен? Според мен... как да ви кажа... Аз още нямам напълно точно оформено мнение, но както съм чел, Земята е плоска, като огромен щит... Този щит плува в световния воден океан. Не вярвате ли? Тръгнете, на която посока щете – накрая ще стигнете винаги до море...

Професорът – А защо Земята не потъва в океана?

Баронът – Тя би потънала, ако не се крепеше на гърбовете на три огромни кита (показва с ръце)! Когато китовете се размърдат – става земетресение!

Професорът – Това са глупави наивни представи. Земята е кълбо! Още в хиляда петстотин двайсет и втора година – осемдесет години преди вие да сте се родили – Магелан я обиколи! Не знаете ли?

Баронът – Чувал съм, но не ми се вярва... По право все още размишлявам дали е възможно. Защото и Аристотел, най-големият авторитет на древността, поддържа това, което разправяте и вие, че Земята е кълбо. А аз не мога да си го представя! Земята, сеньор, според Аристотел, има осем твърди и кристални небеса...

Професорът – Кристални?

Баронът – Как, вие не знаете ли? Ами, че всички учени на нашето време са единодушни, че небето е стъклено! Погледнете го денем и сам ще се убедите. Нима може да е направена от нещо друго тази безкрайна, синева? То е само от стъкло, от нищо друго не е! Разправят, че когато човек стигне края на Земята и провере глава през стъкления небосвод, ще изпита неземно блаженство!

Професорът – И вследствие на какво ще изпита това блаженство, ако смея да попитам?

Баронът – (доверявайки голяма тайна) Той ще види рая! Това ми го каза абат Кампанела.

Професорът – Как може да сте толкова наивен?!

Баронът – Един барон дьо Боасон наивен?! (хваща се за шпагата).

Професорът – Еее! Не се обиждайте! Говорите дявол знае какво, а не търпите никакви забележки! Просто се чудя как може да вярвате, че небето е стъклено!?

Баронът – А от какво е, според вас?

Професорът – (духва) Въздух! Просто – въздух.

Баронът – Въздухът е прозрачен, а то е синьо!

Професорът – Синьо е от разсейването на слънчевата светлина.

Баронът – (недоверчиво размишлява) Не ми се вярва... Това трябва да се провери... И може би, аз скоро лично ще го проверя! Вие не знаете, но аз съм един от най-учените благородници от двора на негово величество! Обичам науката! Аз самия съм изобретател! Аз направих проект на летателен апарат, който лично негово величество одобри. Трябват ми само двайсет и пет орли!

Професорът – Защо ви са?

Баронът – Ще летя с тях, сеньор! Ще ги навържа всички на два пръта, със специални измислени лично от мен кожени презрамки, ще се завържа за прътите, после ще подплаша орлите и... ще достигна кристалните небеса!

Професорът – А защо не опитате с балон?

Баронът – Какво е това балон?

Професорът – Ах, извинете! Вие бяхте от седемнадесетия век, а балонът е открит в осемнадесетия.

Баронът – (любопитно) А как се лети с балон?

Професорът – Как ли? Един момент... Сега ще ви обясня... Виждали ли сте как като гори огън пушекът се издига нагоре?

Баронът – Еее, да...

Професорът – Представете си сега, че този пушек се вкара в един огромен плътен чувал. Пушекът ще го издуе и издигне във въздуха. Ако за чувала се хване човек – той също ще полети нагоре, носен от пушека.

Баронът – Интересно... Значи, ако... (показва с ръце) Разбира се! Разбрах! Как не съм се сетил по-рано! Знаете ли, вие изведнъж ми станяхте симпатичен! (мисли) Значи, вместо с орли, аз мога да летя с балон?

Професорът – Разбира се! Това е много по-практично, макар, че ако питате мене, аз бих ви препоръчал...

Баронът – (не го слуша) Веднага ще докладвам на негово величество. Как не съм се сетил по-рано? Ще направя един огромен балон! Ще летя в присъствието на най-знатните дами. Всички графове и маркизи ще умрат от завист! (на професора) Сеньор, с балон аз ще достигна до Луната!

Професорът – С балон няма да я достигнете! Но ако много искате аз ще ви кача на нея.

Баронът – (уплашено) Да не сте магьосник? (вади шпагата).

Професорът – Не се плашете. Аз съм само един обикновен човек, но човек въоръжен със знания!

Баронът – Аха! Щом е тъй добре! (пауза) Но няма ли да падне тя, ако двама души стъпнат върху нея! Няма ли като гюлле да се изплъзне под краката ни? Не е ли по-добре да се качим един по един?

Професорът – (едва се сдържа) Уважаеми бароне, вие живеете с рядко наивни представи върху света. Моля не се обиждайте... Отговорете ми само на един въпрос. Ако се отдалеча аз от вас например, ако ида на отсрещния. баир, а вие ме гледате от улицата, ще ви изглеждам ли малък?

Баронът – Да, разбира се!

Професорът – А Луната е отдалечена на триста осемдесет и четири хиляди километра от Земята. Това са над 400 милиона крачки.

Баронът – 400 милиона крачки! Гледай ти! О, небеса!

Професорът – Ако тръгнете да вървите това разстояние пеш, ще ви трябват двацет и пет години!

Баронът – Ами с кон? Аз имам чудесен кои... Ах, колко ми е интересно! Аз съм страшно любопитен!

Професорът – С кон ще ви трябват пет години при условие, че непрекъснато препущате. От сутрин до вечер.

Баронът – Тогава... колко години ще пътуваме до Луната, ние с вас?

Професорът – Ние ще идем бързо. Ще пътуваме с ракета – един вид кола – която се движи със скорост единадесет километра – тринадесет хиляди крачки – в секунда. С тази скорост ще надвием земното притегляне и ще изхвърчим на Луната.

Баронът – (изумен) Със скорост тринадесет хиляди крачки в секунда! Значи докато кажа – тък! – ще сме на тринайсет хиляди крачки от тука?

Професорът – Разбира се!

Баронът – А докато кажа: тък–тък–тък–тък–тък–тък–тък–тък–тък–тък–тък – ще сме на сто и петдесет хиляди крачки? Така ли?

Професорът – Да! Точно така!

Баронът – (не може да го проумее. Зашеметен) Как? Нима? Дявол да го вземе! Колкото мога да измина с кон за един ден?! Невероятно!! Изумително! Зашеметяващо! Боже мой! заболя ме главата като си помисля!

Професорът – (трогнат от неговото невежество и любознателност) Вие сте едно нещастно дете на времето, бароне, когато хората тънеха в невежество. По някаква щастлива случайност вие сте попаднали в бъдещето триста години напред. Аз ще ви запозная с последните научни открития, ще ви покажа шеметните висоти на знанието, които хората достигнаха за няколко десетилетия!

Баронът – (продължава да повтаря) Значи... така... докато кажа: тък – съм на тринайсет хиляди крачки! Докато кажа: тък–тък–тък – съм на трийсет и девет хиляди крачки! На сто хиляди крачки! На един милион крачки!

Професорът – Именно! Именно!

Баронът – Скоро ли ще тръгнем?

Професорът – Един момент да съобща да приготвят апарата, с който ще пътуваме (вдига слушалката на телефона, който стои на

малка масичка до катедрата и избира номер). Моля, пригответе веднага една ракета за Луната! Как? След колко? След половин час? Добре...

Баронът – (който внимателно го наблюдава и чува гласа от слушалката уплашено се лови за шпагата) Вътре има човек?

Професорът – Никакъв човек няма вътре! Това е апарат, чрез който мога да говоря с моите помощници.

Баронът – А къде са те? (оглежда се)

Професорът – На два часа препускане от тука.

Баронът – И гласът им се чува? Ах, колко интересно! Не бих повярвал, ако не го чух със собствените си уши. Ако го кажа на негово величество и той няма да повярва!

Професорът – Ние имаме време. Докато чакаме ще ви обясня някои неща... Трябва да ви съобщя, че през последните няколко десетилетия хората се научиха да летят, но не като се връзват за орли, а като построиха огромни стоманени птици, наречени самолети. Едновременно с това хората започнаха да строят и други апарати наречени ракети. С тях те достигнаха Луната, а след това и другите планети от Слънчевата система. Трябва да ви предупредя, за да не се изплашите: в момента на излитането, вследствие бързото набиране на огромната скорост, която ни е необходима, за да се откъснем от земното привличане, вашето тегло ще се увеличи пет пъти.

Баронът – (изненадан) Как? Нима ще напълнея?

Професорът – Няма да напълнявате. Само ще тежите повече.

Баронът – Да не се превърна в камък или желязо? Сигурен ли сте, че нищо няма да ми стане?

Професорът – Няма, нищо няма да ви стане. Това ще бъде от ускорението, разбирате ли, от ускорението! Иначе ще сте си същия.

Баронът – Ако съм толкова тежък аз няма да мога да се помръдна. Не... сигурно няма да мога...

Професорът – За няколко минути ще изтраете. Медицината е доказала, че щом е за няколко минути, увеличената тежест не е страшна. По-късно, щом излетим, ще започнем да олекваме.

Баронът – Нима?

Професорът – Да,... и щом се откъснем от Земята ще загубим напълно теглото си. Няма да тежим нищо. Тогава ще можем даже да висим във въздуха. Да... да висим във въздуха и да не падаме на никъде...

Баронът – (втрещен) Като духове!... (пауза) И на Луната ли няма да имам тегло?

Професорът – Там ще имате. Само, че ще сте шест пъти по-лек. Луната е по-малка от Земята и привлича всички предмети шест пъти по-слабо. А, че Земята е кълбо, също ще се убедите като я видите как изглежда на лунното небе!

Баронът – (изненадан) Нима Земята ще се вижда на небето на Луната.

Професорът – Разбира се.

Баронът – Но как така? Ние нали ще се качим на ракетата и ще летим все нагоре? И като летим все нагоре, наннагоре, наннагоре... ще стигнем Луната.

Професорът – Така...

Баронът – (разпалено обяснява) И после ще трябва да погледнем нанадолу, за да видим Земята. Надолу, а не нанагоре! Земята ще остане под нас, а не на небето!

Професорът – Но във Вселената горе и долу няма!

Баронът – Защо няма? Защо няма? Когато е много и съвършено ясно и на най-простия човек, че това тука (показва краката си) е долу, а натам (показва тавана) е горе.

Професорът – Добре! В такъв случай, кажете ми от коя страна се намира сега тази катедра. Отляво или отдясно?

Баронът – Това е пределно ясно. Ето лявата ми ръка – значи е отляво.

Професорът – А аз ви казвам, че е от дясно.

Баронът – Моля ви се, от ляво е!

Професорът – Ето, това е дясната ми ръка – значи е от дясно.

Баронът – Наистина, но според мене е от ляво.

Професорът – А според мен – от дясно.

Баронът – Гледай ти! Наистина! Така можем да спорим до утре без да се разберем. Разбира се. Катедрата излезе, че е едновременно и от ляво и от дясно. Вие съвсем ме объркахте...

Професорът – По същия начин във Вселената горе и долу е едно и също нещо. След малко ще излетим за Луната, ще пътуваме все нагоре и когато стигнем там ще видим, че Земята е над нас!

Баронът – изумително! Боже мой, чак мозъкът ми се загрева!... (Беззвучно движи устни) Само едно още не ми е ясно – като хвърчим нагоре... без тегло... с такава скорост – тък! – тринайсет хиляди крачки... тък-тък! – двайсет и шест хиляди крачки... тък-тък-

тък–тък–тък... един милион крачки... Няма ли опасност да се сблъскаме със стъклените небеса?

Професорът – Уважаеми бароне, имайте смелост, напрегнете още малко мозъка си, за да разберете най-после истината. Стъклени небеса, както вече ви казах, не съществуват! (Все по разпалено) Земята, която хората са смятали за център на Вселената е всъщност една малка, мъничка прашинка в безкрайната Вселена! Слънцето е един милион и триста хиляди пъти по-голямо от нея! А това Слънце е една малка звезда, една от звездите-джуджета! Има звезди, които са милиони пъти по-големи от него. Слънцето е член на един звезден остров наречен Галактика. В Галактиката учените са изчислили, че има над сто и петдесет милиарда слънца. За да ги преброите няма да ви стигнат десет живота – ще трябва да броите пет хиляди години денонощно, без прекъсване. Разбирате ли?

Баронът – Да... rrrrrraaaaазбирамммм...

Професорът – И във Вселената нашата Галактика е само едно звездно островче... Има хиляди Галактики! Светлината, която за една секунда обикаля седем и половина пъти земното кълбо, идва от там до нас след като пътува милиарди и милиарди години! Но тези безкрайни пространства също ще бъдат покорени, защото хората вече проектират ракета, която се движи със скоростта на светлината!

Баронът – (заеква) Със скоростта на светлината?!

Професорът – Да! Със скоростта на светлината.

Баронът – (задъхано) Ееее... да, ама и тя ще трябва да пътува до тия далечни звезди милиарди години и хората по това време ще измрат...

Професорът – Не, моля ви се, няма да измрат! Тогава в сила ще влезе относителността на времето! Когато скоростта на ракетата стигне скоростта на светлината времето в нея ще спре!

Баронът – (с последни сили) Ще спре? Времето??

Професорът – Именно. Скоростта на времето е свързана със скоростта на движението на телата. На нашата Земя, която се движи около Слънцето със скорост тридесет километра в секунда, отговаря определено бързо време...

Баронът – (стъпва здраво на краката си и се улавя за катедрата) Нима Земята сега се движи?

Професорът – Да, движи се! И всичко в този свят е в непрекъснато движение! Всяка секунда ние с вас например изминаваме в междупланетното пространство по трийсет километра. Това е равно на 40 хиляди крачки. За няколко минути прекосяваме разстояние колкото цяла Европа! Затворете сега очи... (С ужасено лице, като се клатушка от въртенето на Земята баронът затваря очи) Представете си, безкрая на Вселената...

Баронът – Ппппредставям си го...

Професорът – Милиардите слънца като рояк пращинки...

Баронът – (трепери) Представам си ги...

Професорът – Представете си сега нашата Земя... Шеметната скорост... с която се движим... Представете си всичко това и вие ще бъдете със съзнанието на един съвременен човек за строежа на Вселената. Но какво ви е? Какво ви стана?

(Баронът се строполясва)

Помощ!... Помощ!... Няма ли лекар?

Лекарят – (влиза тичешком) Ето го! Най-после го открих! Много ви благодаря, другарю професор! Представете си – такъв изключителен случай! Открихме го в една гробница, разположена близо до находище на уран. Атомните излъчвания просто го консервирани и ние успяхме да го съживим... Но той избяга от болницата като намушка един санитар!

Професорът – Спасявайте го! Не виждате ли, не е на себе си!

Лекарят – Какво му е станало? Беше такъв здрав организъм! По мое мнение щеше да живее поне още петдесет години!... Главата му гори... а чудно – пулсът не се чувствава!

Професорът – Говорехме за безкрая на Вселената... Точно му обяснявах съвременните постижения и той така внимателно слушаше, с такъв интерес... и изведнъж...

Лекарят – (завършва прегледа) Този път нищо не може да го спаси! Умрял е! Умрял е вследствие пренапрежение на мозъка. Фантазията му не издържала!

Край

Тайната на електронния хомонкулус¹

Фантастичен разказ

Васил Райков

Първият взрив дойде някак неочаквано и дори не остави впечатление за нещо сериозно. В равномерния ход на самолета, който пореше въздуха със скорост над 2,400 километра в час, той се почувствува като потръпване. Но веднага второ, много по-силно разлюляване показа, че един от десните двигатели не работи нормално.

В същия миг очите на пилота се впиха във висотомера и отчетоха височина – 28,500 метра над морското равнище. После в отдел „аварии“ на неговия безупречен мозък започна трескава работа. За секунда оттам към сектор „решения“ отиде подробен доклад за злополуката, с изготвено предложение за вземане на предохранителни мерки. След нова секунда предложението бе утвърдено като решение и пилотът пристъпи към неговото изпълнение.

Машината рязко се наклони надолу и започна да се снижава. Зад нея се понесе оглушително свистене, което се сля с могъщия рев на моторите. Тънката пелена около земята се приближаваше светкавично и скоро самолетът потъна в облаците. След няколко минути пилотът обузда това стремително спускане. Долу се показаха ясните очертания на гладко планинско плато и машината се насочи за кацане към тази естествена площадка.

Изплашените птички онемяха при непредвиденото нахлуване на огромното сребристобяло чудовище. Те бяха подели отново своя концерт, когато близките храсти се разтвориха и на поляната се показа един запъхтян младеж. Беше едър красавец, около двайсетгодишен, облечен в спортна риза, под която се очертаваха широките му рамене. Тъмноруси къдрици засеняха челото му, под което блестяха две яносини очи. Беше от този тип млади хора, които е приятно да срещнеш при всякакви обстоятелства.

Новодошлият изтича до кацналия самолет и като подскочи ловко, успя да се хване за отворената врата и да се покачи към кабината на пилота. Той се появи в момента, когато пилотът ровеше в едно чекмедже.

Пилотът рязко се извърна и попита:

– Кой сте вие? Какво търсите тук?

– Аз съм турист – отвърна незабавно младежът. – Разбрах, че сте в беда и дойдох, ако мога с нещо да ви помогна.

– Хм, добре – измърмори скептично пилотът, – кажете ми тогава къде се намирам! Не мога да намеря проклетата си карта.

– Вие се намирате в Страната на осъществените мечти.

– В Страната на осъществените мечти? Тогава съм загубен.

– Защо? – удиви се момъкът.

– Как „защо“? – изненада се на свой ред пилотът. – Защото ей сега ще дойдат диваците и ще ме погубят.

– Какви диваци? – запита смаян младежът.

– Диваците, които населяват тая страна.

Младият човек се вгледа в пилота, но веднага отскочи като ужилен назад. Пред него стоеше някакво човешко подобие цялото

от сребрист метал с меко сияние. Ръцете му бяха направени от вкарани един в друг пръстени и завършваха с чудесно изработени пластмасови пръсти, на които имаше дори и нокти. Върху краката се държеше цилиндрично металическо тяло с многобройни винтове, бутони и вратички, замаскирани великолепно. Чрез къса прешленеста шия към тялото бе прикрепена глава от същата пластмаса с цвят на жива плът. На нейната направа спокойно би завидял всеки скулптор. Най-учудващото в тая маска с мъртвешка неподвижност бяха очите – две съвсем живи, зеленикави човешки очи, които сега гледаха насмешливо и малко обидено.

– Какво ме гледате така, като че ли не сте виждали робот с електронен мозък? – прозвуча отново гласът му и едва сега гостът разбра на какво се дължаха тези твърди металически нотки у него.

– Ах, не... но да си призная от този вид не съм виждал дори и по списанията – отвърна той.

– Аз съм от последния образец електронни мозъци – поясни с превъзходство роботът и като чукна токове каза: – Представя ви се „Остър ум-713“, изобретен от великия мистър Хоуард Уоткинс, изработен в отдел „В“, цех 84, ателие 16 на военния завод „Прогрес на човечеството“.

В този миг роботът спря изведнъж разказа си и извика:

– Но какво се разприказвахме? Бързо да се скрием някъде, докато не са дошли диваците!

Момъкът го спря с властен жест.

– Аз как ви изглеждам?

– Що за въпрос?

– Кажете, кажете! – настоя той.

– Вие сте един безупречен млад джентълмен, който по всичко изглежда е културен, добре възпитан и...

– Е, тогава няма нужда да се крием.

– Как така?

– Много просто. В моята родина само децата са по-назад в интелектуално отношение, а аз съм един най-обикновен човек.

– Не може да бъде. Вие ме лъжете.

– Имам ли вид на лъжец?

– Но нас ни „учеха“, че тези страни са населени от диваци. Затова ни и казваха, че колкото повече унищожим от тях, толкова по-добре. Поне тези, които останат, ще живеят по-хубаво като им внесем оръжия и стоки – каза повлече на себе си обърканият „Остър ум-713“.

– Впрочем защо е трябвало да ви „учат“ въобще на каквото и да било? Та нали вие сте само работи и вършите онова, което ви наредят.

– Ха, вие сте изостанал твърде назад, млади момко – каза пилотът. – Ние, последният тип работи, сме получили наименованието „Остър ум“ от една твърде странна особеност на електронните ни мозъци. Мистър Уоткинс ни беше проектирал да бъдем само с неограничен капацитет на мозъчна и физическа дейност. Това значи да извършваме с абсолютна точност и бързина определени операции, както и да можем да се справяме сами при съответна обстановка: поправка на двигателя, избор на място за хвърляне на бомби и др.

Но изглежда е станала някаква грешка в изчисленията, защото щом ни завинтиха и последните винтове, ние започнахме в един

глас да задаваме въпроси. Тогава стана ясно, че притежаваме и способност за „самостоятелно мислене“. Това изплаши не на шега конструктора, понеже за всяка заповед ние искахме да ни се обяснява защо е нужно това. И Шефът (така наричаме генералът, към когото трябваше да бъдем придадени за експлоатация) нареди да завършим незабавно необходимите учебни заведения. Той не можеше да понася дори мисълта, че ние ще продължаваме и занапред да задаваме въпроси при изпълнение на служебните си обязанности.

– Но за това е необходимо време, а вие твърдите, че сте роден, т. е. произведен съвсем наскоро.

– Вие пропускате да вземете под внимание нашите неограничени възможности. Само за няколко седмици – времето, за което ни се прочете по веднъж целия учебен материал – ние завършихме с абсолютно отличие основно, средно и висше образование. преминахме и специална офицерска въздушна школа. Дори един от нашите го направиха веднага след изпитите и професор.

Тук роботът изведнъж спря по неговия типичен рязък начин.

– Ето че се разбъбрихме, а ви държа прав толкова време – каза той и предложи пилотското седалище на госта си.

– Знаете ли – започна след малко роботът – че вие сте ми много симпатичен. Аз, да си призная откровено, виждам за първи път човек от „Страната на осъществените мечти“ и съм просто очарован. Въобще вие изглежда сте един прекрасен младеж.

– Съжалявам, че не мога и аз да кажа същото за вас – отвърна с горчивина, но твърдо момъкът.

„Остър ум-713“ подскочи като ужилен и очите му гневно заблестяха. Той беше много честолобив.

– По-точно казано – поясни младежът, – вие лично като робот сте ми също симпатичен. Вие сте най-приятният електронен мозък, когото познавам отблизо. Но виждате ли, аз не мога да ви уважавам заради вашите действия.

– Кои действия?

– Ами ето на – тръгнал сте да избивате хората по земята.

– Хм, тръгнал съм! Това беше само... учение.

– А бомбите? Те са водородни, ако не ме лъжат тези тук знаци на ръчните за пускане.

– Разбира се!

– Ето, виждате ли? Вие искате едва ли не да се отвори една нова световна война.

– Как „едва ли не“? Искам, разбира се. Че кой не иска войната? Та тя е необходима на цялото човечество. Войната е това всенародно благо, което прочиства човешкия род и по този начин има винаги място за хората на земята. Войната...

– Стига! Стига! – прекъсна го възмутен момъкът. – Това са глупости, с които са ви напълнили главата вашите учители. Войната е необходима само на господарите ви, за да пълни бездънните им джобове с пари.

– Аз нямам господари – каза гордо пилотът. – Аз съм един напълно независим и свободомислещ робот.

– Е, тогава още по-лошо. Значи вашите възгледи произхождат не от лошо образование и възпитание, а защото вие одобрявате този начин на мислене.

– Но аз не виждам какво толкова не ви харесва в моите възгледи – каза помирително „Остър ум-713“. – Въобще вие гледате на войната твърде песимистично. А тя е славно нещо. Ето например, преди няколко седмици, когато полагахме практическа изпитна работа, бях включен в една ескадрила за обиколка на Жирал. Щом стигнахме там, ние много скоро открихме група бунтовници в планината. Бяха се разположили на лагер и изморени спяха. Ние се спуснахме ниско и започнахме да ги обстрелваме с картечници. Нямаше смисъл да се хаят бомбите за тези пигмеи. Ах, да видите какъв маскарад беше. Жиралците се разбягаха кой на къде види. Най-смешни бяха ранените – те падаха на земята и лазеха като големи червеи или подскачаха като скакалци под куршумите. Изобщо беше чудесно, смеехме се като луди...

Момъкът слушаше внимателно. Под сключените вежди очите му гледаха строго и изпитателно. Той наблюдаваше мъртвешки красивото лице на работа, по което не пробягваше нито една тръпка, и очите му, светнали със жесток блясък, докато разказваше „веселата случка“.

Помълча малко така, обзет от някаква идея, после каза с изменен глас:

– Хайде да се разходим малко. На стотина метра оттук зная едно чудесно място, което много искам да ви покажа!

Не след дълго новите познайници напуснаха самолета.

Навън беше чудесен пролетен ден. Под нежната милувка на слънцето дърветата бяха покрили голите си клонки със свежа зеленина. Поляните бяха изпъстрили своите губери с нови шарки – ранните пролетни цветя. Към дола се стичаха невидими поточета и

тяхното ромолене се сливаше с цвъртенето на птичките и неспирното бръмчене на пчелите, които прелитаха умислено от цвят на цвят.

Скоро двамата пътници достигнаха крайната цел – един висок планински връх, с малка изкуствена площадка отгоре. След като се настаняха удобно момъкът вдигна пръст и каза:

– Исках да ви покажа ей този град в долината и да чуя мнението ви за него.

Разстоянието не беше малко, но кристално чистият въздух и ярката слънчева светлина даваха възможност да се разгледа добре града. Той не беше много голям. В далечината проблясваха прозорците на красиви жилищни блокове. По широките и прави улици като букети свежи цветя се точеха короните на декоративни дървета, които сякаш се вливаха в симетрично разположените зелени езера – градските паркове. В средата на града извисяваше могъща снага градският театър, а край него бяха пощата, университета и други обществени сгради. На няколко километра от селището стърчеха комини. Зад тях започваха безкрайни поля обработваема земя, по която като буболечки се движеха машини.

Роботът гледаше прехласнат чудната картина, разкрила се пред очите му. Той не забеляза, че момъкът го наблюдава внимателно, а само чу неговия малко ироничен глас:

– Е, харесва ли ви? – и без да дочака отговор допълни. – Това е моят роден град. Той е построен от моите родители, от мен и от хилядите други „диваци“, които живеят в него и които за нищо на света не желаят той да бъде разрушен.

– Ама вие май се засегнахте! – отвърна сконфузено роботът. – Все пак разберете, откъде можех да зная?

Момъкът се усмихна странно и не отговори.

– Градът е наистина чудесен – каза след малко „Остър ум-713“. А пък аз мислех, че живеете в колиби. И какви огромни военни заводи имате само – и той посочи към комините в далечината.

– В нашия град няма военни заводи – отвърна с гордо достойнство младият човек. – Това са фабрики за промишлени стоки. Военни заводи наистина имаме. Но няма човек от Страната на осъществените мечти, който да не жадува да настъпи час по-скоро това време, когато те ще започнат да произвеждат всичко друго, но не и оръжие.

– Тогава ще излезе, че вие не искате война!

– Радвам се, че започнахте да схващате най-сетне истинското положение на нещата – отвърна ласкаво момъкът и предложи да си тръгнат.

Въпреки краткото разстояние, двамата нови познати вървяха дълго. На всяка крачка роботът задаваше нови и нови въпроси. Той се интересуваше за всичко. А в отдел „съпоставяне и анализ“ на неговия електронен мозък кипеше усилена работа. Плодовете от нея се трупаха в сектор „възгледи“.

Още не бяха стихнали стъпките на младия човек, който се извини че го чакат и си тръгна, когато роботът се отпусна изнемощял на един камък край самолета. За първи път той изпитваше умора. Главата му бучеше от напрежение. Всичко в нея бе така объркано, намираше се в такъв хаос, че горкият робот не знаеше как да въдвори отново ред там.

За него беше ясно само едно: той ще разкаже всичко, което видя и научи в Страната на осъществените мечти на своите събратя по произход и съдба, когато се завърне при тях. Той ще ги извади най-сетне от страшната заблуда, в която са били досега. И не от някакви човеколюбиви съображения. Не! Неговият безукорен мозък не можеше просто да се помири с логическото несъответствие между това, което нашироко се пропагандираше в неговата родина и фактите, които той лично установи тук. Логиката, необоримата желязна логика – ето това беше страшният недостатък в електронните мозъци на този тип работи и дойде време той да си каже думата. Не напразно мистър Хоуард Уоткинс се беше страхувал толкова много от него!...

Впрочем „Остър ум-713“ не беше премислил най-важното и то изведнъж нахлу в ума му като мразовит вятър. Ами дали ще му повярват? Още щом започне чудноватия си разказ, всички ще го помислят за повреден и Шефът ще нареди на техниците да го поправят. И в момента, в който изключат неговия електронен мозък, той ще загине... Знаеше това с абсолютна сигурност. А с него щеше да умре и истината...

Роботът скочи внезапно от мястото си и се втурна по дирите на младия човек. Трябваше непременно да го настигне. Как не се сети по-рано? Ако той го вземеше със себе си, момъкът ще бъде живо доказателство, че неговите думи са верни. Тогава всички ще повярват. И той ускоряваше непрекъснато крачките си.

Тъкмо бе достигнал дълбокия дол, в който припикаше в надпревара с времето луд планински поток, когато роботът чу пред себе си нечии предпазливи стъпки. Той мигновено се сниши зад

една скала и надникна предпазливо зад ръба ѝ. Веднага забеляза шарената риза на своя нов приятел, който имаше съвсем необяснимо поведение. Той се приближаваше крадешком до една полянка, където се виждаха две раници и купчина дрехи. Сетне момъкът скочи до тях. В следния миг от дрехите изплашена се измъкна една девойка, сънливият вид на която обясняваше всичко. После нейният звънлив смях отекна в скалите и наоколо сякаш стана по-светло и радостно.

Като песен на сребърни звънчета прокътят този смях в ушите на „Остър ум-713“. Той загледа прехласнат как двамата младежи се закачаха, удивляваше се на техните нежни милувки и ласки, видя и пламенните им целувки. И лека-полека думите на момъка за щастие на хората от целия свят, за мъничко човешко щастие, добиха нов смисъл в неговия електронен мозък. Най-сетне той напълно разбра това, което бе научил преди малко...

Като се измъкна внимателно от скривалището си, роботът се отправи бавно към своя самолет. Той вече знаеше, че младежът за нищо на света не би дошъл с него. За първи път, откакто бе излязло от скулптурното ателие на военния завод „Прогрес на човечеството“, неговото пластмасово лице претърпяваше някаква промяна. То бе изменило своите красиви мъртви линии и сега на него бе изписана тъга, способна да трогне и камък...

* * *

Няколко дни след тази случка едно необикновено съобщение на световно известния вестник „Последни новости в науката“ привлече вниманието на хората от цялата планета. То беше следното:

„Преди два дни на нашето специално летище се завърна мистериозно изчезналият самолет „Летящият ужас РН-1313“, пилотиран от „Остър ум-713“. Като изключим кацането, при което самолетът едва не се обърна, всичко останало изглеждаше нормално. Но скоро трябваше да се убедим в обратното. Когато дежурната група пристигна до машината, тя намери робота-пилот в едно състояние, което за нормалните хора обикновено се изразява с термина „умрял“.“

„Този потресающ факт – продължаваше съобщението – развълнува силно учените от всички области на науката. Веднага се събраха нейните най-видни представители, които още на следния ден пристъпиха към щателна „аутопсия на трупа“.“

По-нататък се изреждаха имената на присъствувалите и условията, при които е била извършена тази прецизна аналитична работа. И в заключение се казваше:

„Най-интересното при аутопсията бе, че в гърдите на „Остър ум-713“ бе намерено едно горещо, самостоятелно пулсиращо парче от някаква необичайна за този метален и пластмасов робот материя, което след време спря своето движение. Нашите крупни светила в областта на медицината изказаха твърдо становището, че това не е нищо друго, а едно най-обикновено човешко сърце, което и след анатомическата смърт на своя притежател, е продължавало да изживява известно време някаква необикновено силна мъка и затова е пулсирало. Това изненада силно всички учени, участващи в аутопсията. Те сега работят трескаво върху проблема, какво е било в състояние да превърне най-обикновения метал и пластмаса в едно истинско човешко сърце. Ако учените

успеят да открият причината и условията на това тайнствено превръщане, то мечтата на древните алхимици, да бъде създаден жив човек по изкуствен химически път, ще бъде осъществена. Преобладава обаче мнението, че тайната на „електронния хомункулус“ ще остане неразкрита. В електронния мозък на робота са станали такива големи изменения, че от него не може да се открие нищо за това невероятно превръщане.“

¹ Хомункулус – изкуствено живо човече, което според средновековното поверие на алхимиците можело да се получи по химически начин в колба.

Избавление

Научно-фантастичен разказ

Евгени Иванов

Читателите В. Благоев от Пещера и Б. Русев от Търново обичат научно-фантастичните разкази. За тях поместваме този разказ.

В необятните савани на Централна Африка бедата дойде неподозирана от никого. Знойният дъх на африканското лято още не бе изсушил дългите стръкове на тревата. Все още из мекия и злак пъстрееха тропически цветя. Профучаваха с глух тропот стада антилопи. За измиращото, малобройно племе Уру все още бе добре. Стомасите бяха пълни, млади и стари танцуваха. Туземците от Уру знаеха. Ще изсивеее злачният губер на саваните, опърлен от палещите слънчеви лъчи, ще запращят летните пожари, за да скрият кръгзора в огромни черни къдели дим. Тогава, подгонени от злото слънце, децата на Африка поемат дългия път към солените езера и голите пясъци отвъд тях. Племенният вожд, плещестият силен Нга-ори, наричан Лъвският зъб, повеждаше на юг с безпогрешен усет племето в последната пълна луна преди да се развихрят пожарите. Чернокожите успяваха да отнесат към „Голямата вода“ – езерата, кожата от богатия зимен улов. Срещу тях белите търговци отбройваха консерви – оскъдна вмирисана храна, с която туземците едва дочакваха зимата. В саваните

изпепеленото мъртвило сменяше кипнала в буен растеж зеленина. Връщаха се в нея зверове и птици. Потъваха отново в безкрая и безгрижните ѝ стопани – чернокожите.

Но случи се нещо неочаквано, ужасяващо. Много време преди Нга-ори да разпознае пълната луна, която вещаеше пожарите; от глъбините на жарещото небе внезапно се отдели ослепително-бяла точка. Размерите ѝ безшумно, но бързо се уголемяваха. Няколко мига след това стоманено тяло с оглушителен грохот прелетя по кривината на небосклона. Погълна го замреженият в маранята пояс на хоризонта. Мощен взрив разтърси земята. Като раздута сива гъба от юг се извиси гигантски стълб дим. Тогава пламнаха саваните. Нещо още по-страшно – пламнаха от юг, за да отрежат пътя на племето към спасителната „Голяма вода“ – езерата. С вой и крясъци туземците засъбираха жалката си покъщнина. Предвождани от Нга-ори те извиха на североизток към степно езерце с кръгло стръмно крайбрежие. Лишено от острови, то бе несигурна защита от пожара, но избор нямаше. Трябваше да чакат около солените му дълбоки води задушавачата прегръдка на пламъците. Вождът Нга-ори разчиташе и на друго. Край „Малката вода“ – степното езерце спираше понякога разкривеният стар камион на пастор Дженкинс. Самуел Дженкинс еднакво усърдно служеше и на бога и на търговската компания, която изнасяше кожи от Африка. Туземците познаваха както неговата алчност, така и неговите проповеди със смътните им евангелски истини. Но той бе бял човек, той можеше да даде съвет.

Пасторът-търговец наистина бе при езерото в собствения си камион. Главата му стърчеше извън рамката на шофьорската

кабина. В удълженото, северен тип лице, страхът бе разтеглил още повече чертите. По олисялото теме стелеха гъсти капки пот. Неспкойни, обезцветените очи се местеха с растяща тревога от бушуващия пожар в южния край на кръгозора към висящия над него пращен облак.

– Племето Уру те поздравлява! Племето моли за добър съвет! – Нга-ори изрече приветствието задъхано и яростно плесна бедрата си в знак на голямо уважение. Кръглото му лице с извити, едва забележими вежди, бе придобило напрегнатост, несвойствена за примитивния му ум. Отпуснати, издути, месестите му устни леко потръпваха в такт с неспокойно играещите очи. Около него крещяха разбъркано туземците.

– Племето да се стяга за ада – отвърна разтърсил сухото си тяло пасторът. Злобата, която години наред събираше към африканците, преля:

– Грешници черни... Предизвиквате бога, не зачитате неговия служител! Продавате кожата си и другиму, а за съвет молите.

Пасторът изруга нещо неразбираемо и прибра главата си в кабината. Вътре радиопредавателят му предаваше- от първите минути на ненадейната експлозия: „До всички... до всички! В саваните експлодира неизвестно тяло и предизвика стихияен пожар. Предавайте до американските военни станции! Пожарът застрашава гражданинът на Щатите Самуел Дженкинс.“

Достатъчно опитен в дългите си пътувания из саваните, пасторът бе определил географските координати и разпращаше данните, по четирите посоки на света. Нга-ори, почтително наклонил глава в кабината, подсети:

– Племето Уру не иска да мре. Повикай големите железни птици на белите, Нга-ори ще плати с кожи...

Пасторът избута с лакът къдравата глава на чернокожия извън кабината и изръмжа:

– Бъди проклет... приемам съобщение!

Лицето му се изопна в кисела гримаса. Морзът предаваше безстрастно: „Не разполагаме със свободни самолети. Сигналът за бедствие препредадохме на американска станция.“

Обръчът на бушуващия пожар се стягаше бавно около езерцето, когато дойде неумолимият удар на съдбата. Пасторът долови призивът на една от многобройните американски станции, разпилени из Черния континент. Залепил ухо до приемника, спрял дъх от напрежение, той ясно чу: „Предаваме за американския гражданин Самуел Дженкинс! Нашите искрени съжаления. Самолетите ни не могат да летят в посочените координати. Атмосферата е радиоактивна.“

Пожълтял до неузнаваемост, с изблещени очи, пасторът се изхлузи от кабината. Вторачи поглед в зловещата прашна гъба, увиснала в лилавата дълбочина на кръгозора и с пресъхнало гърло каза на себе си: „Всемиловичи боже... изоставен от своите, доживях и това...“

Той разбираше ясно какво се бе случило. Бе експлодирал термоядрен заряд на значително разстояние от соленото езеро. Развихрилият се пожар не бе най-страшното. Въздушните течения носеха бавно зловещия облак радиоактивен прах към жалката група хора, за да ги захлупи в адска лъчева пещ. Гибелта не би

дошла в един миг. Не, тя би настъпила с тежката бавна агония на лъчевите обгаряния.

– Нга-ори и вие нещастници... – извиши глас пасторът, като се обърна към туземците – молете се както знаете! Последният ни час настъпва. Всевишният е отсъдил тъй...

Простодушните деца на саваните не откъсваха поглед от пъплещата все още далеч грива на пожарите. Те не проумяваха това, което вещаеше прашният облак, разбухнал в неподвижния зной на деня. Но Нга-ори подразбра със смътното чувство, което разбуждаше в него приближаващата беда. Пасторът сам чакаше смъртта, значи... неговите бели хора не искаха да помогнат. Изправил ръст, скръстил ръце на гърди, той повелително се обърна към сгърчения от страх и ужас бял човек:

– Нга-ори пак казва: племето Уру иска да живее! Повикай железните птици на добрите бели хора от север!

Вождът на Уру бе срещал бели хора, залутани при научна експедиция край солените езера във времето на големия глад за черните. Те не проповядваха евангелски истини, нито търгуваха с вмирисани консерви. Сърдечни, разговорчиви, те поделиха с черните лекарствата, храната си и се поделиха с братска прегръдка. Племето на Нга-ори разбра, че те идват от север, от една голяма и далечна страна на север, в която хората не знаеха що е глад, що е подтисничество. Когато научи за тази случайна среща, пастор Дженкинс бе побеснял от ярост. И сега, стреснат от тона на туземеца, повече по привичка от някога, машинално, той възрази вяло:

– Пак ли те... червените... – но не доизрече.

В трагичните обстоятелства, в които Нга-ори го подсети за „добрите бели от север“, една мисъл се вмъкна в размътеното му съзнание. Тя ставаше настойчива, пораждаше смътна надежда. От няколко дни светът празнуваше историческа победа. Съветски човек. бе излетял в космоса. Пасторът, загубен в безпределните савани на Африка, слухтеше с часове край радиоапарата си. Ограниченият му ум живееше с увереността, че етерът непременно ще донесе новината за гибелта на космичния кораб, с който атеистите бяха дръзнали да разбулят докрай тайната на небето. Но първият космонавт се приземи в уреченото време невредим, за да потвърди триумфа на съветската наука. Пасторът едва подтисна злобата си, като се понесе с разхлопания си камион из саваните.

Сега той разсъдливо съобразяваше: „Своите се бяха отказали от него, а онези, от противния лагер... атеистите? Може би заради чернокожите биха изпратили избавление? Те имаха техника, призна за себе си пасторът, – неизвестно защо ценяха чернокожите.“

Влязъл отново в кабината, той включи с трепереща ръка радиопредавателя и разпрати призив за установяване на връзка със Съветския съюз. Съобщението бе кратко и ужасяващо: „Молим за спешна помощ. Тридесет туземци са заплашени от лъчева смърт“. Следваха точните географски координати.

След десетина минути до степното езерце дойде от далечната съветска страна: „Сигналът за бедствие е приет. Очаквайте отговор, възможно ли е да помогнем.“

Пасторът, слисан, вдигна рамене. Отзоваха се бързо... неочаквано бързо! Съмнения бореха духовникът. Стълпили се около камиона, покорни, примирени чакаха, туземците.

В същото време на полигона за ракетно изстрелване К-3 в Съветския съюз се получи спешно нареждане: „Готови за полет!“ С трескава бързина преустройваха заредения на старт тежък космически кораб. Тичешком от вътрешността му измъкваха сложни измерителни апаратури. На тяхно място техниците нахвърляха запаси от провизии и бидони с вода.

В командния пункт безшумно работеха електронните сметачни машини. Техният сложен, мъчно разбираем език разчиташе професор Чиляев, човек в напреднала възраст, с остър проникващ поглед. Върху високото му чело, над леко раздалечените вежди, се бяха спрели отвесни бръчки. Професорът бе погълнат всецяло от наблюдавания изчислителен процес. Комендантът на полигона на три пъти почтително застава ту отляво, ту отдясно с намерение да съобщи нещо важно и най-сетне бе принуден да разтърси леко рамото му:

– Алексей Петрович, извинете, – меко каза той, – очакваме вашата преценка. Можем ли да дадем старт?

Професор Чиляев извърна очи, срещна погледа на коменданта и бавно отговори:

– Старта не можем да отменим, но, има едно ако... – замълча и обясни – ако електронните машини дадат непълен отговор, това е възможно, предоставен им е невероятно къс срок за изчисляване, повтарям, ако не получим отговор; изчерпващ всички възможности, рискът на полета ще бъде значителен. Животът на космонавта, който ще изпратим, ще бъде изложен на опасност.

– Недопустимо – отвърна комендантът и неволно направи с ръка движение, сякаш категорично отказва нещо. Та ние изпратихме в космоса и върнахме невредим човек, а сега...

– Сега ли? – прекъсна го професорът – сега време за бавене няма! Тридесет човешки същества ги заплашва гибел, цивилизовано варварство! И ние ще скъпим живота си? Никога! Ако щете... тръгвам сам. Степното езерце с изпратените ни координати е ужасно малък, лош прицел. Разстоянието е междуконтинентално, подготовката за полет – форсирана до краен предел. И ако корабът се приземи извън езерото, конструкцията му би устояла на сътресението, но космонавтът... смятам, разбирате ме добре... В такъв случай тъй дълго очакваният полет на космическия кораб към Луната с астронавт на борда, няма да се състои... ще трябва да се разделим, може би и с някой от нас, но ще бъде извършено още по-велико дело – ще спасим невинни хора, ще изтрием позора, който военнлюбците лепнаха отново върху науката.

Възбуден професор Чиляев крачеше из командния пункт, отметнал глава назад. Комендантът бе разбрал – друг изход нямаше. Трябваше да се рискува! Не се и опита да уверява професора, че дава своето съгласие. Погледите на двамата съветски хора бяха казали „да“.

От този миг събитията се развиха с драматична бързина. Електронните машини дадоха своя уклончив отговор. Професорът изправи глава и каза късо: „Приемаме риска! Предайте в Африка: помощ идва! Съобщете и точни информации как да се използва космическия кораб!“

Бе дадена заповед за старт. Когато професор Чилиев се отправи към полигона с намерение сам да отлети за Африка, бе спрян от група космонавти.

– Алексей Петрович – почтително се обърна към него рус човек със сини, открити очи и волеви черти на лицето. – Вашата решителност ни възхити, но молим Ви, останете тук. Вие сте мозъка на полигона. Разчитаме на Вашата безпогрешна работа по насочването на кораба. Оказаха се много доброволци за полета за Африка – имах щастието жребият да падне на мен. Моля Ви, останете, заминавам аз!

Професорът целуна по страните младия космонавт, даде допълнителни наставления и се върна в командния пункт. След минута с мощен тътен излетя право нагоре космическият кораб, стрелна се в безоблачната вис, за да се загуби някъде пред блестящата диря на тласкащите го газове...

Около степното езеро минутите се нижеха отчайващо бавно. Пасторът, притискал глава между дланите си, се сепна, когато от радиоприемника му възбуден глас на говорител предаде извънредно съобщение: „Патраулираща подводница на САЩ при фалшива тревога изстреля от борда си напосоки ракета с ядрен взрив, паднала и експлодирала в Африка“.

Бе ясно! Гибелта идеше от армията, „пазителка на божественото начало на живота“, на свободната търговия, на всичко, което имаше цена за Самуел Дженкинс като добър, делови американец.

Вледеняващата уплаха на пастора се бе предала и на туземците, които смълчани следяха с поглед бавно пълзящия прашен облак. Блед като мъртвец, духовникът бе неспособен

повече да мисли, чакаше фаталната минута, в която радиоактивният облак би почнал да ръси смъртоносния си прах.

В полигона К-3 професор Чилиев бе стиснал устни до болка. Погледът му не се отместваше от екрана на пулта, от който следеше полета на космическия кораб. Трябваше да извърши чудо, трябваше да приземи кораб в степното езерце. А това бе изключително трудно. Издути, тъмни, пулсираха учестено вените на слепоочието му. По темето му пъплеше гъста пот. Непоносимото напрежение го обливаше в гореща вълна.

В същото време в космическия кораб космонавтът Егор Власов, русият момък, който безгранично вярваше на професора, привикваше със скоростта на полета. Първото му пътешествие над стратосферата, тъй необичайно и ново, бе отвлякло мислите му от възможната гибел.

Полетът продължи не повече от половин час. В полигона сърцето на професор Чилиев бе замряло в тежките мигове на изчакването. Направляващите машини работеха безукорно, но все още неизвестността решаваше...

При степното езерце бе настъпило раздвижване. Пасторът, приел със забавяне инструкциите, изпратени по етера, отвеждаше с камиона си туземците на известно разстояние от крайбрежието. Тогава в небето отново се появи блестяща точка. Тя сякаш изплава от дълбините на зенита. Размерите ѝ се уголемяваха, добиваха вретенообразна форма. В предната ѝ част се виждаха как бълват газовете на ракетния двигател, забавящ падането. Най-сетне огромно стоманено тяло с грохот се смъкна в езерцето и се скри в бликналия гейзер вода.

Приземяването бе успешно. С фантастична точност професор Чиляев бе направлявал космическия кораб, който бе конструиран за приземяване върху водна повърхност.

Когато солените води на езерцето се успокоиха, туземците, паднали по очи от страх, видяха облия гръб на кораба да се клатушка бавно. От отворения люк се измъкна човешка фигура, спусна гумена лодка и се отправи към брега. С радостни викове черните се спуснаха да посрещат представителя на далечната северна страна.

В късо време всички застрашени бяха пренесени на космическия кораб. Пастор Дженкинс се опита да благодари, но вълнението го задави. Съветският космонавт му кимна дружески с глава и го настави между чернокожите. Когато радиоактивният облак пресече със зловещата си сянка езерцето, всички бяха в пълна безопасност. Бронята на кораба, нагодена да издържа на най-силното космично лъчение, бе надеждна закрила срещу радиоактивния прах.

След няколко дни специална съветска експедиция пристигна във външните очертания на радиоактивния район. Самолетите и разтвориха особени самоходи, защитени от радиоактивно лъчение. Те проникнаха до езерцето, изтеглиха в защитни облекла туземците и пастора от космическия кораб и ги отведоха далеч от застрашената местност. Ден по-късно самолетите ги отведоха на лечение в Съветския съюз, страната, която покори безкрая на космоса и сърцата на хората от цялото земно кълбо.

Апаратът на истината

Научно-фантастичен разказ

Ив. Остриков

Телефоните върху голямото кръгло бюро непрекъснато звъняха. От диктофона се чуваше гласът на секретарката:

- Търсят ви от Милано, господин Шмалбах!
- Обадете се на Мадрид, господин Шмалбах!
- Искахте Тулуза, господин Шмалбах!
- Да ви свържа ли с Виена?
- Чакат ви от Лисабон!

Търговският посредник Франк Шмалбах грабваше ту една; ту друга слушалка. Той ругаеше, заплашваше, молеше, убеждаваше, плачеше или възторжено кудкудякаше. За всеки разговор сменяше гамата на гласа си. По оплешивялата му глава избиха дребни капчици пот и очертах бившата граница на челото. Дебелият му къс врат се изпъваше и почервяваше, а само двете успоредни гънки оставаха като светли резки.

В просторната кантора отегчено се разхождаше Лола Хоххойзер. Тя се приближи до югозападната стена на стаята, направена цялата от прозрачно нечупливо стъкло, и се загледа към красивата панорама, която се разкриваше пред очите ѝ. От височината на седемнадесетия етаж препускащите коли приличаха на детски играчки, а забързаните пешеходци напомняха разровен мравуняк. Зад очертанятията на високите сгради се синееше морето. Откъм пристанището стърчаха мачтите на много параходи, протегнатите

железни ръце на един кран. Залязващото слънце позлатяваше всичко.

Певицата Лола Хоххойзер или както беше известна между своите почитатели – „момичето с най-красивите крака на Запада“, използва един промеждутък на телефонната истерия и се помъчи да заговори:

– Значи, Франки, ти отказваш?

– Не, скъпа, не отказвам! Може би, по-късно...

– Твоето по-късно трае два века!

Телефоните отново зазвъняха:

– Обажда се Лион, господин Шмалбах!

Търговският посредник пусна в обръщение най-учтивия си глас. Говореше внимателно и гладко, като че мажеше сандвич с масло.

Притежателката на най-красивите крака се загледа в картината, изрисувана върху цялата задна стена. Това беше едно футуристично недоразумение, което според художника представляваше „Лов на бизони“. Мнозина твърдяха, че наистина е така. Свенлива палма, засадена в многогълна лилава саксии, накланяше листатата си глава над бюрото, а килимът и креслата бяха изпъстрени в най-ярки цветове. Изобщо търговският посредник Шмалбах можеше с пълно право да се гордее, че притежава най-модерната търговска кантора:

Шмалбах беше поставен в неудобно положение. Лола настояваше да ѝ купи скъпо хермелиново палто. Сумата, която трябваше да заплати, беше внушителна, но той не искаше да изгуби приятелството на Лола, защото това беше част от търговската му реклама. Инстинктът му на делови човек го караше

да маневрира. Той остави телефонната слушалка и избърса запотеното чело с бяла копринена кърпа. Певицата се приближи до него, погали се о рамото му, като голяма платиненоруса котка и промърка:

– Франки, ти няма да ми откажеш, нали?

Търговският посредник натисна копчето на диктофона:

– Чака ли ме някой, госпожице?

– Само доктор Замберг.

– Кой е този? Какво иска?

– Не казва, желае да говори лично с вас.

– Да влезе!

Лола недоволно се отправи към прозореца и седна в едно кресло. Голямата тапицирана врата безшумно се отвори. В стаята пристъпи висок, сух мъж, с прошарена коса и износен сив костюм. С един поглед търговският посредник по прецени. Този човек нямаше пари:

– С какво мога да ви бъда полезен, господин докторе?

– Простете, че ви безпокоя, аз направих едно изобретение...

– Дължа да ви предупредя, господин докторе, че широкият кръг от интереси на моята кантора все още не включва търговия с изобретения.

Франк Шмалбах погледна към Лола. Тя отегчено чакаше да свърши разговора. Личеше, че щом останат сами, отново ще подхване въпроса за хермелиновото палто. Той въздъхва страдалчески. Високият мъж, смутен и забъркан, тръгна към вратата:

– Извинявайте, аз просто не знаех къде да го предложа...

От своето кресло, притежателката на най-красивите крака войнствено се размърда. Сигурно се готвеше да постави ултиматум. Търговският посредник протегна ръка:

– Почакайте. Какво е вашето изобретение?

В сините, зачервени очи на човека блесна радостна искрица:

– Апарат за четене на мислите.

– Какво? – Франк Шмалбах се вгледа изпитателно. Не приличаше на луд. Всъщност кой ли не е луд в наше време? – И вие вероятно искате да ми покажете чертежите? Предупреждавам ви, че нищо не разбирам.

Лола изпъшка отегчено. Доктор Замберг се усмихна:

– Ако имате желание, бих могъл да ви покажа самия апарат.

– Прекрасно! Лола, чуваш ли? Интересно, нали?

– Ужасно интересно! – прецеди през зъби красавицата.

– Къде е вашият апарат?

– У дома. Бихме могли да отидем веднага.

– Лола, ще отидем, нали? Ще бъде забавно.

– Ще бъде! – изсъска тя.

Няколко минути по-късно модерната кола на търговския посредник Шмалбах прекоси централния площад, потъна в потока от превозни средства, който течеше през търговския квартал, заобиколи градския парк и хукна по асфалтирания булевард, който се протягаше край морето.

Когато достигна предградията, колата спря пред стара пететажна къща, долепена до своите еднакви посестрими. Шмалбах се огледа недоволно. Жилищата тук приличаха на казарми. Доктор Замберг поведе своите гости по стръмното мрачно стълбище. На някои

площадки беше простряно пране. Силна миризма на евтини ястия накара Лола да постави парфюмирана кърпичка пред носа си. Някъде плачеше дете, жени се караха, шуртеше вода.

Отминаха и петия етаж, достигнаха тавана. Докторът отключи една врата и влезе пръв. Когато Франк Шмалбах го последва, някаква космата ръка грабна шапката от главата му. Певицата изпищя истерично.

– Не се страхувайте! – засмя се Замберг и запали лампата. – Това е моята маймунка Ники. Ники, посрещни гостите!

Маймунката се покатери по закачалката, която беше в малкото преддверие, постави шапката на Шмалбах и се усмихна приветливо.

Влязоха в другата стая. Търговският посредник с интерес заразглежда обстановката. Върху масата беше поставен непознат апарат с екран. Зад екрана се виждаше нещо като голяма орехова ядка. Отстрани на двоен кабел бяха закачени слушалки. На тавана имаше прикрепено вдлъбнато металическо огледало. Доктор Замберг заговори с неочаквано оживление:

– Моят апарат е построен върху един принцип, който сигурно ви е известен. Отдавна се знае, че когато човешкият мозък работи излъчва електрически импулси. Тези импулси аз многократно засилвам посредством една прецизна и сложна апаратура и наново ги възпроизвеждам върху изкуствен електронен мозък, ако така би могло да се нарече – той посочи голямата орехова ядка, която се виждаше зад екрана. – Това е едно абсолютно копие на човешкия мозък, с всичките му центрове и гънки. Това е и съществената част от изобретението, която погълна най-много труд. Този електронен

мозък може да възпроизведе и да превърне в думи и изрази токовете импулси, излъчени от човешкия мозък. Посредством слушалките можете да чуete мислите на вашия събеседник.

– Интересно – промърмори Шмалбах, който все повече се уверяваше, че докторът е луд. – Да опитаме.

– Заповядайте, госпожице!

Лола Хоххойзер с удоволствие се обтегна на креслото. Техническите обяснения ѝ навяхаха неизразима скука. Доктор Замберг постави върху платиненорусите ѝ коси малка шапчица, свързана с няколко кабели, от вътрешната страна на която се виждаха металически пластинки. После завъртя кръглото копче на апарата и доближи ухото си до слушалката. След “малко той се усмихна:

– Извинете, струва ми се, че съм попаднал на ваша интимна мисъл. Предпочитам да не я кажа.

Шмалбах се усмихна иронично.

– А на мен ми се струва, че апаратът ви не е съвсем в ред. Кажете какво чувате!

– Както искате – докторът се обърна към Лола. – Позволявате ли?

Тя безразлично кимна с глава.

– Вие мислите в момента: „Дали тази угоена свиня Франки наистина ще ми купи хермелиново палто или само хитрува. Би трябвало да отида при Норд. Какво дрънка този глупак?“ Последното вероятно се отнася за мене.

Лола скочи от креслото като ужилена, смъкна шапчицата от главата си и изкрещя:

– Това не е истина!

Вратът на търговския посредник се изду и почервеня. Доктор Замберг продължаваше да се усмихва:

– Аз ви предупредих. Седнете вие, господин Шмалбах.

Франк Шмалбах седна и сам постави шапчицата с металическите пластинки върху плешивата си глава като не откъсваше поглед от притежателката на най-красивите крака. Замберг доближи слушалката до ухото си:

– О, простете ми, но такива нецензурни мисли, с каквито вие обсипвате госпожицата, аз не бих могъл да повтора гласно.

Лола рязко обърна гръб. Франк ядосано погледна изобретателя:

– Продължавайте!

– Сега вие, господин Шмалбах, мислите буквално следното: „Този тип има много закъсал вид. Ако науча къде е подписвал полица, ще пипна изобретението му без пари.“ – Охо, не хитрувайте. Вие се мъчите да повтаряте на ум таблицата за умножение, за да не прочета мислите ви.

Търговският посредник свали шапчицата и запуши пура. След като помълча малко, той запита:

– Хм... да... а практическото приложение на този апарат?

Изобретателят побърза да отговори:

– Би могло да бъде много голямо. При съдебните процеси, при разпит на престъпници и свидетели. Ще се избегне всяка възможност за лъжа и съдебни грешки. Също в медицината при болни, които в момента не могат да говорят.

Франк Шмалбах се усмихна покровителствено:

– Платонично приложение, без никакъв материален ефект.

– Но, господин Шмалбах, този апарат открива безпогрешно истината!

– По дяволите! Кому е потрябвала вашата истина! Само неприятности предизвиква! – той посочи нацупената Лола. – Но да бъдем делови. Колко искате за патента на вашето изобретение?

Доктор Замберг се замисли:

– Върху моето изобретение аз работя близо тридесет години. Всъщност седем години прекъснах. Хитлеристите ме изпратиха в лагер. Аз съм евреин, разбирате, нали, освен това работех върху един апарат за откриване на истината. Това не беше по техен вкус. Сега аз усъвършествувам едно приспособление за четене на мислите от разстояние – той посочи металическото огледало на тавана.

– По-кратко. Колко искате?

– Аз имах нужда от средства, продадох малката къщичка, която имах, направих дългове.

– Кажете колко искате!

– Двадесет хиляди марки.

Търговският посредник сухо се изсмя.

– Давам ви петстотин марки. Когато се съгласите, обадете се в кантората ми. Хайде, Лола!

Маймунката Ники изтича напред, отвори вратата, подаде шапката на Шмалбах и после се оплези зад гърба му. Когато те излязоха животинчето скочи в скута на доктора. Той го погали по гърба:

– Ники, те искат да ни ограбят. И утре ще ядем картофи.

Месец по-късно през града с бясна скорост летеше една модерна кола. В нея седеше търговският посредник Шмалбах, а до него Фридрих Норд, същият този Фридрих Норд, който беше главен притежател на акции в седемте концерна и международната търговска банка. Само преди няколко минути неговата нова приятелка Лола Хоххойзер, притежателката на най-красивите крака, му беше разправила интересната случка за апарата на истината. Деловият мъж веднага излетя от дома си, грабна своя бивш съперник по любовните въпроси и двамата хукнаха да търсят изобретателя.

– Ти си говедо, Шмалбах, непоправимо говедо! – не преставаше да ругае Фридрих Норд. – Имаш душа на бакалин, а искаш да бъдеш търговски посредник. Та помисли само какво огромно приложение може да има този апарат. Ние ще откриваме всяка мисъл на хората, всяка идея. Ще проверяваме лоялността на всички наши служители, на армията. Ще се предпазваме от разпространението на комунистическата доктрина и всякакви миролюбиви лигавщини, защото ще можем да откриваме веднага техните носители и да ги изолираме на подходящи места. Та ние бихме могли да предотвратим стачките, бунтовете, революциите! Бакалин си ти, Шмалбах, само бакалин!

Франк Шмалбах седеше свит и неподвижен като ефрейтор, комуто се кара бригаден генерал. Не може да се противоречи на притежателя на акции в седемте концерна и международната търговска банка.

Колата опря в тясната мръсна уличка с неприветливите, нагъсто застроени къщи. Двамата едри мъже запъхтени изкачиха мрачното

стръмно стълбище. Когато те нахълтаха в таванската стаичка, доктор Замберг седеше до апарата със слушалки на ушите.

– Тридесет хиляди! – изкрещя Норд.

Изобретателят се усмихна, поклати глава.

– Петдесет хиляди! – отново изкрещя притежателят на акции.

Замберг свали слушалките.

– Излишно е, господа.

– Какво? Продадохте ли го вече? На кого?

– Не! Но аз току що успях да включа приспособлението, което улавя електрическите импулси на мозъка от разстояние. Прочетох вашите мисли. Не съм съгласен да използвате моето изобретение за вашите намерения. Шест години бях в лагер, познавам хитлеристите.

– Но какво искате да кажете?

– Това, което чухте. Върнете си, Ники, изпрати господата!

От леглото скочи маймунката.

– Мирише ми на червено! – изръмжа Норд и наведе глава като бик.

– Предпочитам да унищожа апарата, отколкото да го дам вие да го ползвате! – проговори Замберг със стиснати устни.

– Ще видим! – изръмжа повторно Норд и излезе последван от Шмалбах.

Един час по-късно в тясната уличка спря черна камионетка. От нея се изсипаха няколко пъргави полицаи и бърже затичаха по стълбите. Тълпа любопитни се събра на улицата.

Трима полицаи изведоха висок слаб мъж с белезници на ръцете. Не приличаше на крадец или убиец. Тълпата отстъпи в страни.

След него двама полицаи носеха в одеало някакъв счупен апарат, от който висяха електрически кабели.

– Дивак! – ругаеше сержантът. – Изгорил чертежите!

Всички се качиха в закритата черна камионетка, която бърже потегли. Тълпата се разотиде. Никой не забеляза, че по покривите на къщите скача една малка маймунка, която носеше голяма канцеларска чанта. Интелигентната Ники отнасяше чертежите на доктор Замберг, за да ги предаде на един негов верен, но беден приятел. Бедните хора имат много приятели, това е тяхната сила.

